

Heikki Klemetti oli myös urheilumies!

Kunnanjohtajan tervehdys Klemetti-seminaarissa 22.9.2012

Tämän seminaaripäivän kohdehenkilö Heikki Valentin Klemetti oli monipuolinen lahjakkuus. Hän toimi elämänsä aikana mm. kuoronjohtajana, laulunopettajana, säveltäjänä, kirjailijana. Hän toimi myös historian tutkijana kirjoittaen mm. kirkkojen rakentamista 1600-1700-luvuilla käsittelevän kirjan sekä Kuortaneen historian, joka valmistui vuonna 1932. Professorin arvonimi Heikki Klemetille myönnettiin vuonna 1923, Klemetin ollessa 47-vuotias.

Kuoronjohtajana Klemetti johti mm. sellaisia tunnettuja kuoroja kuin Ylioppilaskunnan Laulajat ja Suomen Laulu. Nämä kuorot ovat käyneet esiintymässä myös täällä Kuortaneella muutaman viime vuoden aikana, Suomen Laulu Etelä-Pohjalaisilla Speleillä vuonna 2009 ja Ylioppilaskunnan Laulajat kirkkokonsertissa vuonna 2010. Oli hienoa, kun saimme nämä kuorot esiintymään Kuortaneelle ja oman lisänsä konsertteihin antoi tietoa siitä, että nämä kuorot olivat aikanaan Klemetin kuoroja.

Heikki Klemetti syntyi Kuortaneella 14. päivä helmikuuta 1876. Hän syntyi seurakunnan lukkarin poikana virkatalo Majan savusau-nassa Kuortanejärven rannalla. Lukkarin virkatalo Maja sijait-si tästä paikasta noin parinsadan metrin päässä – paikassa, jossa nyt on pappila. Nykyisen pappilan ja tämän seurakuntatalon välissä puolestaan on Heikki ja Armi Klemetin kesäasunto, siis aivan Klemetin lapsuudenkodin vieressä. Klemetit viettivät Kuortaneella 35 kesää ja sotien aikana myös pari täyttä vuotta. Nyt kesäasunto toimii Klemettimuseona, jota ylläpitää Kuortanes-seura.

Heikki Klemetti ja hänen lapsuudenkotinsa nimi näkyvät tässä Kuortanejärven rantamaisemassa myös tällä hetkellä. Nimittäin Kuortaneen kunnan nykyinen, 1970-luvulla tehty vanhainkoti on saanut nimekseen Kuismankartano. Heikki Klemettiä kutsuttiin Kuismaksi. Myös Heikki Klemetin synnyinkodin nimi Maja näkyy tässä alueella: kadun nimi on Majantie ja pappilan kerhorakennus on

nimeltään Majantalli.

Kun Kuortane on profiloitunut jo vuosikymmenet urheilun ja liikunnan avulla, niin on hyvin luontevaa, että myös kulttuurihenkilö Heikki Klemetin henkilökuvaan liittyy urheilu. Pari todistetta tästä. Ensinnäkin, Klemetti meni 15-vuotiaana apteekkioppilaaksi Ouluun ja siellä hän näki ihmeellistä uutta: hiihtokilpailun. Klemetti kuvasi näkemäänsä Urheilukuvasto-nimisessä lehdessä vuonna 1944 näin: ”Minulle se oli kuin ilmestys. Ja mitenkä ne hiihtivät: tuolla tavalla vuorotellen kuopaisivat niin voimakkaasti, että ympärillä pyrysi, ja sitten liukuivat vähän matkaa, ja taas kuopaisivat! Mutta herrasmiehet hiihtivät toisin: heillä oli pitkät bambusauvat, niillä aina yhtä aikaa työnsivät ja sitten liukuivat. Sen tavan minäkin vein Waasaan, kun uudestaan palasin kouluun. Näytin Torsten Rydmanille kuinka hiihdetään, ja niin panimme taidon ja pian yleisen harrastuksen alulle. Koulussamme ei hiihtänyt kukaan, eteläpohjalaisia kun enimmäkseen oltiin ja siellä oli hiihto peräti unohtunut. Kuortaneellakin, vaikka oli ”metsäpitäjä”, vanhoilta ajoilta säilyneet sukset olivat liiaterin ylisillä, jos niitä olikaan, eikä suksen latua juuri näkynyt. Jo 15-vuotiaasta lähtien olin täysin ”sporttihupsu”, usein kirkkaina kevätpäivinä poissa koulustakin hiihtelemässä Merenkurkun hankia.”

Toiseksi, Klemetti toimi myös Uuden Suomettaren erityiskirjeenvaihtajana Tukholman talvikisoissa vuonna 1901. Klemetti kirjoitti siitä matkasta vuonna 1944 Urheilukuvastossa muun muassa seuraavaa: ”Kun näin millä tohinalla norjalaiset viistoon astellen tulevat risukoita ylös etupainoisilla suksillaan, silloin piirsin heti Suomeen palattuani vastaavan suksen, tosin paljon keveämmän. Suhteellisen korkeine harjoineen se oli silti tankka, vaikka hyvin ohut laidoilta. Tämän suksen Töysästä kotoisin ollut professori Ivar Wilskman vei aikanaan Tukolman näyttelyyn, jossa se sai kunniakirjan. Japanin sotilas-asiamies näki tuolloin etupainoisen sukseni ja tilasi niitä maansa armei-

jalle heti 3000 paria kuortanelaiselta Elias Linjalta, joka välineet käytännössä valmisti. Hänen verstaasaan työskenteli parhaimmillaan ainakin kymmenen miestä; tilauksia tuli Venäjältäkin siihen saakka, kun maailma sodan ja vallankumouksen seurauksena muuttui. Linja teki sitten yksikseen suksia toiseen maailmansotaan saakka.”

Luin nämä Urheilukuvastossa olleet tekstit Lauri Järvisen tänä vuonna ilmestyneestä kirjasta, joka käsittelee Suomen hiihtoa 1900-luvun alussa. Joka tapauksessa, nämäkin esimerkit todistavat jälleen Klemetin lahjakkuutta ja laajaa kiinnostusta eri asioihin.

Vuonna 2009 perustettiin Heikki Klemetti -seura. Klemetti-seuran tarkoituksena on hänen elämäntyönsä tutkiminen ja tuotannon tunnetuksi tekeminen. Seuran puheenjohtajana on toiminut ja toimii edelleen Jorma Aro. Klemetti-seura on yhteistyössä kunnan ja urheilupuiston kanssa valmistelemassa ensi kesäksi musiikkileiriä, jonka loppuhuipentumana on lapsi- ja nuorisokuorojen yhteiskonsertti Kuortaneen keskusurheilukentällä. Monien muiden ihmisten tavoin myös minä olen tyytyväinen edellä mainitun tapahtuman valmisteluun. Tämän todisteeksi rohkenen siteerata itseäni tästä salista helmikuulta 2006, jolloin oli kulunut 130 vuotta Heikki Klemetin syntymästä. Mainitsin silloin seuraavaa: ”Kun huomioidaan Heikki Klemetin erittäin merkittävä rooli kuorolaulun opettajana ja kuorojen johtajana, olisi aiheellista harkita kuorolaulun entistä vahvempaa esilletuomista Kuortaneella. Mielenkiintoinen kuorolaulutapahtuma vuosittain Kuortaneen kesässä vaalisi Heikki Klemetin tekemään työtä. Kuorolaulu istuisi myös muutoin hyvin kuortanelaiseen laulun ja soiton sävyttämään maaperään.”

Kiitän kunnan puolesta ja omasta puolestani tämän seminaarin järjestäjiä ja toteuttajia. Toivotan antoisaa ja mielenkiintoista seminaaripäivää kaikille!

Pentti Turunen